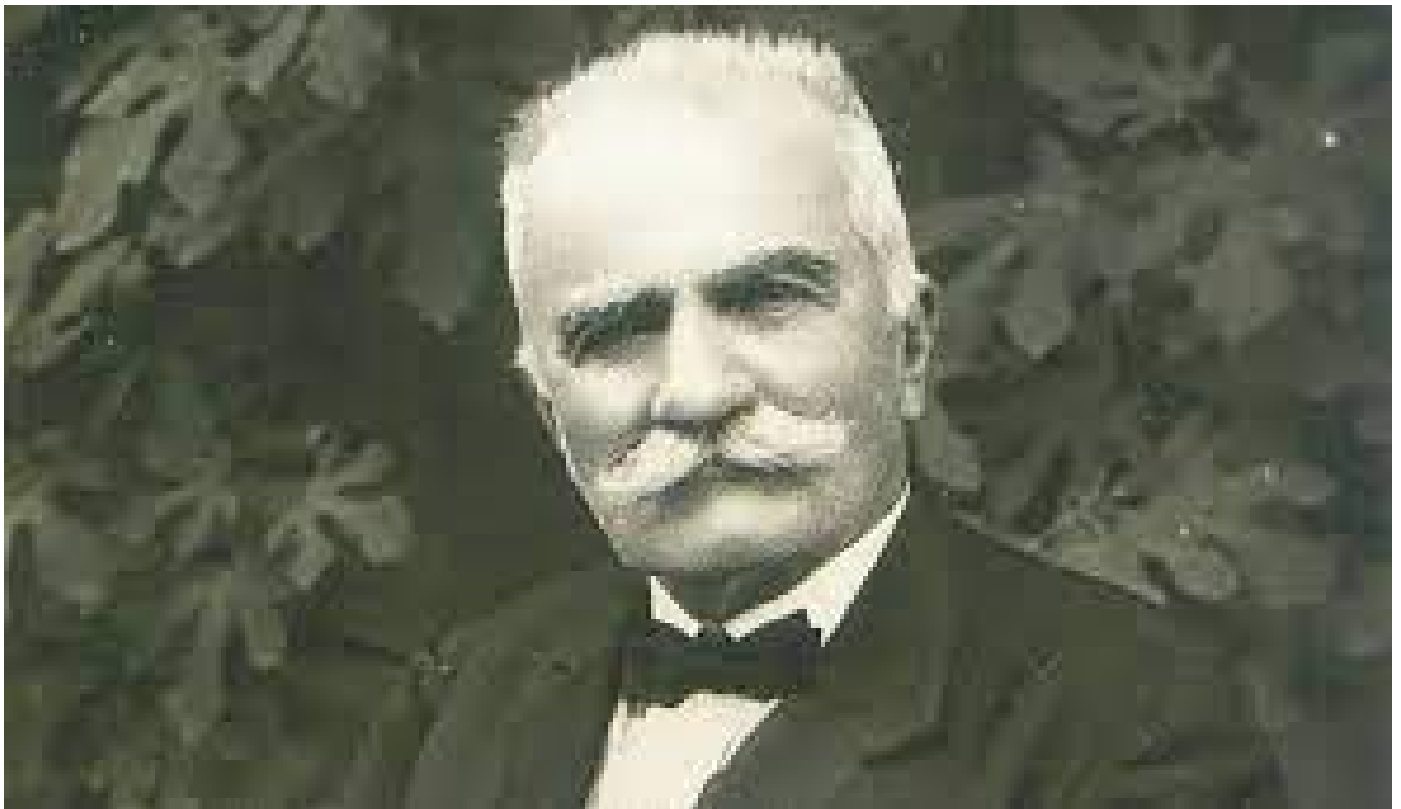

На данашњи дан 1863. рођен је српски политичар Љубомир Љуба Давидовић, оснивач и својеврсни симбол Демократске странке. Био је један од првака Радикалне партије, да би се касније са групом истомишљеника издвојио. Завршио је Филозофски факултет у Београду и био добровољац у Српско-бугарском рату 1885. а 1901. основао је с Јашом Продановићем Самосталну радикалну странку, за чијег председника је изабран 1912. Први пут министар просвете постао је 1904. на том положају био је и од 1914. до 1917. у влади Николе Пашића и трећи пут 1918. Један је од твораца Крфске декларације. После стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1919. постао је председник новостворене Демократске странке, исте године председник владе, а други пут је владу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца предводио 1924.

Данас је петак, 24. децембар

1167 - Рођен је енглески краљ Џон, млађи син Хенрија II, познат као Џон Без Земље. Током владавине од 1199. кад је на престолу наследио брата Ричарда I, обновио је рат с француским краљем Филипом II Августом, који му је преотео неколико великих поседа

на континенту, укључујући Нормандију 1205. Такође се 1208. сукобио с папом Иноћентијем III, оспоравајући му избор кентерберијског архиепископа, због чега га је Ватикан 1212. екскомуницирао из Цркве. У сукобу с племством 1215. морао је да попусти и потпише "Magna carta libertatum" (велика повеља слобода) којом је ограничена власт краља и успостављена основа енглеске уставности и јавног права.

1491 - Рођен је Игнасио де Лојола, оснивач језуитског реда (Societas Iesu) 1534. У младости је живео активним и распусним животом професионалног војника. После једног рањавања посвећује се духовном животу, посећује Свету земљу, и започиње студије теологије у Барселони и на париској Сорбони, где је постао магистар теологије. За "генерала" (старешину) језуитског реда изабран је 1541. и тај положај заузимао је до смрти. Израдио је устав језуитског реда и приручник под називом "Духовне вежбе за владавину над самим собом". Изградио је монашки ред, као и читав духовни систем који је имао велику улогу у историји.

1524 - Умро је португалски морепловац Васко да Гама, који је 1498. пронашао поморски пут у Индију пловећи око Африке, захваљујући чему су детаљније упознати обриси афричког копна, а Индијски океан увршћен у мапе. То је допринело развоју трговине запада Европе са Азијом и јачању моћи Португала. Приликом другог путовања у Индију 1502. успоставио је португалску колонијалну власт, а током трећег умро је у Индији.

1798 - Рођен је пољски писац Адам Мицкијевич, највећи пољски романтичар, чија дела одликује изузетно богат и сликовит језик. У младости је због учешћа у илегалном омладинском удружењу "Филомати", 1823. прогнан у унутрашњост Русије. Одатле је емигрирао у Немачку, потом у Швајцарску и Италију, а затим је у Паризу предавао словенску књижевност. Умро је у Турској 1855. што га је спречило у намери да у време Кримског рата формира легију Пољака за борбу против Русије. У идиличном епу посвећеном родном крају "Пан Тадеуш", описао је стару Пољску која нестаје. Остала дела: збирке песама "Баладе и романсе", "Кримски сонети", епови "Гражина", "Конрад Веленрод", драма "Задушнице", политичка брошура "Књиге пољског народа и ходочасништва пољског", циклус предавања "Словенске књижевности".

1818 - Рођен је енглески физичар Џејмс Прескот Џул, познат по закону о топлоти који развија струја у проводнику и по експерименталном одређивању механичког еквивалента топлоте. Њему у част међународна мерна јединица за енергију, рад и количину топлоте названа је "џул" (J). Термодинамички процес претварања топлотне енергије у механичку, на основу којег раде турбомлазни авиони, назван је "Џулов циклус".

1838 - Осам година пошто је хатишерифом признао Србији унутрашњу самоуправу, турски султан Махмуд II је уз подршку Русије привремено ограничио власт српског књаза Милоша Обреновића.

1863 - Умро је енглески писац Вилијам Мејкпис Текери, оштар критичар друштва. Дела: романи "Вашар таштине", "Хенри Езмонд", "Историја Пендениса", "Њукамови", "Вирџинијанци", сатира "Књига о снобовима", књижевне критике "Енглески хумористи XVIII века", историјско дело "Четири Џорџа".

1865 - У месту Пуласки у америчкој држави Тенеси основана је белачка расистичка организација Кју-Клукс-Клан.

1883 - Рођен је српски сликар Стојан Аралица, члан Српске академије наука и уметности, мајстор са изразитим осећањем за боју. После студија у Минхену, Риму и Паризу, пропутовао је Шпанију, северну Африку и Италију и дуго је живео у Паризу, а од 1948. у Београду. Најчешће је сликао пределе и мртву природу, у почетку под утицајем минхенске школе и париске школе Андре Лота, да би потом изградио стил на искуствима постимпресионизма, стварајући слике које одликује наглашено осећање за боју и прозачна атмосфера. У последњој фази приближио се лирској апстракцији.

1914 - Велика Британија је у Првом светском рату први пут у историји доживела напад из ваздуха кад је немачки авион бацио једну бомбу на Довер.

1921 - Умро је Ђорђе Станојевић, српски физичар, професор на Великој школи, ректор Београдског универзитета, најзаслужнији за рану електрификацију Србије. Дипломирао је на Великој школи у Београду 1881. Заслужан је за изградњу првих хидроелектрана у Србији: Ужице на Ђетињи, Вучје на Вучјанци, Ниш на Нишави, Велико Градиште на Пеку, Власотинце на Власини, Ивањица на Моравици и Зајечар на Тимоку. Конструисао је и Београдску термоцентралу. Заслужан је и за прво демонстрирање радија у Београду 1908. као и за електрично осветљење Београда.

1922 - Рођена је америчка филмска глумица Луси Џонсон, позната као Ава Гарднер, која

је несвакидашњом појавом изменила тип филмске лепотице и остварила низ улога тајанствених и интелигентних жена. Филмови: "Пловеће позориште", "Снегови Килиманџара", "Сунце се поново рађа", "Усамљена звезда", "Нага Маја", "Ноћ игуане", "Педесет пет дана у Пекингу", "Судија за вешање".

1942 - Убијен је француски адмирал Жан Луј Гзавије Франсоа Дарлан, командант северноафричких снага марионетског режима Анрија Петена. Супротно Петеновој наредби, током искрцавања англоамеричких трупа у северној Африци у Другом светском рату олакшао им је напредовање, наредивши прекид ватре. "Слободни Французи" су га ипак и даље сматрали издајником и један присталица генерала Шарла де Гола извршио је у Алжиру атентат на њега.

1942 - На немачком експерименталном полигону у месту Пинемунде у Другом светском рату успешно је тестирана нова ракета земља-земља названа "FZG76", која је касније постала позната као ракета "Фау 1".

1943 - Председник САД Френклин Рузвелт саопштио је да ће савезничким трупама у инвазији на Европу под немачком окупацијом у Другом светском рату командовати генерал Двајт Ајзенхауер.

1944 - У Новом Саду је почео да излази дневник "Сабад Вајдашаг", лист мађарске националне мањине у Југославији, који је у септембру 1945. преименован у "Мађар со".

1951 - Либија је проглашена независном државом под краљем Идризом I из владарске породице Сенуси.

1982 - Умро је француски писац Луј Арагон, најпре дадаиста, потом надреалиста, који се после конгреса револуционарних писаца у Харкову 1930. определио за соцреализам. Комунистичкој партији Француске приступио је 1927. учествовао је у грађанском рату у Шпанији и у француском Покрету отпора у Другом светском рату. Дела: збирке песама "Ватра радости", "Ура Урал", "Елзине очи", "Очи сећања", "Елза", романи "Сељак из Париза", "Базелска звона", "Господске четврти", "Орелијен", "Света недеља", "Комунисти", "Бланша или заборав", есеји "Комунистички човек", "Совјетска књижевност", "За социјалистички реализам", "Расправа о стилу", "О Стендалу".

1989 - Председник владе Панаме генерал Антонио Норијега, бивши штићеник САД, склонио се пред америчким окупационим трупима у дипломатско представништво Ватикана.

1991 - Михаил Горбачов предао је Борису Јељцину команду над совјетским нуклеарним оружјем.

1992 - Председник САД Џорџ Буш амнестирао је бившег министра одбране Каспара Вајбергера и још пет функционера умешаних у скандал "Ирангејт".

1994 - Исламски терористи су приликом отмице у Алжиру француског путничког авиона убили двоје људи, узевши за таоце 239 особа.

1995 - На парламентарним изборима у Турској највише гласова освојила је исламистичка Партија просперитета, што је била прва изборна победа исламиста у 72-годишњој историји секуларне Турске.

1997 - Исламски терористи су у два масакра убили 59 цивила у Алжиру.

1999 - Бивши командант армије Обале Слоноваче Робер Геи саопштио је да је збацио с власти изабраног председника Анрија Конана Бедија.

2002 - Украјински путнички авион који је превозио украјинске ваздухопловне стручњаке срушио се у Ирану, што није преживео нико од 46 путника и чланова посаде.

2006 - Умро је српски ватерполиста Мирко Сандић, један од најбољих играча у историји тог спорта. Рођен 1942. Сандић је током каријере одиграо 235 утакмица за репрезентацију Југославије са којом је освојио златну олимпијску медаљу 1968. и

сребрну 1964. као и бронзане медаље на првенствима Европе 1966. и 1970. Радио је као тренер у Сингапуру, Малезији и Египту, а од српских клубова водио је Гоч и Партизан. Био председник Ватерполо савеза Југославије и председник скупштине Ватерполо савеза Србије.

2008 - Представници Србије и Русије потписали су у Москви пакет споразума о енергетској сарадњи, што је подразумевало продају Нафтне индустрије Србије и споразуме о изградњи гасовода "Јужни ток" и складишта гаса "Банатски Двор". Председници две државе, Борис Тадић и Дмитриј Медведев потписали су изјаву, којом се на државном нивоу гарантује спровођење тих докумената.

2008 - Умро је Харолд Пинтер, британски драмски писац, нобеловац. Глуму је студирао на лондонској Краљевској академији драмских уметности и Централној школи за говор и драму, али је напустио студије. Од 1973. ради у лондонском Националном театру као режисер. Захваљујући специфичном стилу кратких дијалога и дару да се најекономичнијим средствима створи изузетна напетост (попут употребе тишине) Пинтерово презиме је 1960-их ушло у општу употребу, а придев "пинтеровски" означава типично британски стил, напетост и амбивалентност. Написао је 20 књижевних дела и 21 сценарио и режирао 27 позоришних представа. Најзначајнија дела: "Соба", "Настојник", "Повратак", "Ничија земља", "Стара времена", "Рођендан", "Време забаве", "Месечина", "Станица Викторија", "Горштакчи језик". Био је познат по независним политичким ставовима. Током бомбардовања Србије (СРЈ) 1999. одлучно је осуђивао политику Запада. Добитник је бројних признања па и Нобелове награде 2005. али је одбио британску племићку титулу.

2008 - Умро је Семјуел Хантингтон, амерички политиколог. Харвардски професор, постао је познат по теорији "Сукоба цивилизација" првобитно публикованој у познатом часопису "Форин аферс" (Foreign affairs) и доцније у истоименој књизи. Иако његова теорија није била ни нова ни оригинална представљена је као право откриће у тадашњим околностима. У време председника Картера 1977/8. радио је као као координатор планирања за Национални савет безбедности САД.

(РТВ)